

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, 5. maj 2025

Orientering nr. 09/2025

Intens debat om Suðuroy-tunnelen

En tunnel til Suðuroy – med en estimeret pris på 4-5 mia. kr. – har i den seneste tid ført til intens debat om bl.a. finansiering, sikkerhed og linjeføring. Den foreliggende løsning indebærer ét tunnelrør med modkørende trafik og ingen flugtveje. Krav om løsninger med øget brandsikring og nødudgange er rejst fra både fagpersoner, borgere og lagtingsmedlemmer på Færøerne.

Der er stor uenighed mellem fagfolk og politikere om projektets økonomiske bæredygtighed. Senest har Landsbanki Føroya (Færøernes Landsbank) og Búskaparráðið (Færøernes Økonomiske Råd) i en artikel anklaget Lagmandskontoret for at manipulere med og lyve om tallene for at fremme projektet. Lagmandsdirektør John Rajani har offentligt afvist anklagerne og opfordret til, at man læser finansieringsplanen ordentligt, ligesom lagmand Aksel V. Johannesen (Javnaðarflokkurin) fra Lagtingets talerstol har kaldt beskyldningerne urimelige og krævet en offentlig undskyldning. Bestyrelsesformand for Landsbanki Føroya, Johnny í Grótinum, der også er formand for Búskaparráðið, har i en pressemeddelelse den 2. maj 2025 tilkendegivet, at anklagerne var hårdt formuleret, og at de er slettet fra artiklen. Men han fastholder, at Lagmandskontorets regnestykke giver det indtryk, at investeringen i Suðuroy-tunnelen forbedrer den finanspolitiske holdbarhed fra 2037 og 28 år frem, hvilket er direkte vildledende. *”Investeringen i Suðuroy-tunnelen belaster tværtimod den offentlige økonomi yderligere i de næste 40 år og reducerer samtidig i væsentlig grad råderummet til at foretage andre nødvendige investeringer”*, udtaler Johnny í Grótinum.

Lovforslaget om projektering og udbud af tunnelen blev 2. behandlet i Lagtinget den 2. maj 2025, hvor 28 medlemmer stemte for. Fire stemte imod med henvisning til en forhastet og lukket proces samt uklarhed om økonomi og sikkerhed. Flere koalitionsmedlemmer har desuden krævet ændringer før 3. behandlingen den 19. maj 2025, især for at få analyseret alternative linjeføringer. Lagmanden har tilkendegivet, at der vil blive foretaget ændringer.

Forslaget om at forhøje pensionsalderen til 70 år, som ligeledes 3. behandles den 19. maj 2025, er politisk blevet koblet til sagen om Suðuroy-tunnelen. Landsstyret begrundede forslaget med behovet for at forbedre den økonomiske holdbarhed generelt, men især Framsókn's forkvinde Ruth Vang har forudsat, at holdbarhedsudfordringerne adresseres som forudsætning for Suðuroy-tunnelen, og forhøjelse af pensionsalderen er en del af løsningen. Også forslag om at ændre loven om investeringsfonden for Færøerne er koblet til sagen om Suðuroy-tunnelen, idet de 700 mio. kr., som er Investeringsfondens samlede formue, vil blive fordelt ligeligt mellem projekterne vedrørende Suðuroy-tunnelen og Vágar Lufthavn, hvis forslaget vedtages ved 3. behandlingen den 19. maj 2025. Se også Orientering 05/2025, Orientering 06/2025 og Orientering 08/2025.

Ny rapport om hybride trusler i Nordatlanten

En ny rapport – ”Hybrid Threats in the North Atlantic – challenges and recommendations for the Kingdom of Denmark” – analyserer syv områder i rigsfællesskabet, der er særligt udsatte ift. hybride trusler. Det drejer sig om cybersikkerhed, økonomisk sikkerhed, fødevarerikkerhed, påvirkningskampagner, telekommunikation, fiskeri og udenrigspolitik. Hybride trusler opstår bl.a. ved uklarheder om kompetencefordelingen mellem landene i rigsfællesskabet, fx når områder som handel, energi og kommunikation, der er overtaget af de færøske myndigheder, får sikkerheds- eller forsvarsaspekter. Forfatterne anbefaler bl.a., at rigets parter identificerer gråzoneområder, styrker styringsstrukturer og indgår rammeaftaler om ansvar og koordinering. Ph.d.-studerende i politisk krisestyring ved Fróðskaparsetur Føroyar (Færøernes Universitet), Rógvi Olavson, udtalte til KVF i kølvandet på rapporten, at Færøerne sikkerhedsmæssigt ”er godt med”, men at befolkningens viden om digital sikkerhed halter. En cybersikkerhedsplan for Færøerne er sat i værk for 2024-2026. Rapporten, der er udgivet af Center for Militære Studier i samarbejde med universiteterne på Færøerne og i Grønland kan læses [her](#).

Lagtingets arbejdsår nærmer sig afslutningen

Lagtinget forventes at gå på sommerferie den 19. maj 2025 efter 3. behandlingen af bl.a. forslagene om Suðuroy-tunnelen, forhøjelse af pensionsalderen og anvendelse af Investeringsfondens formue, jf. ovenfor.

Lagtinget har de seneste uger færdigbehandlet en række lovforslag, herunder forslag om: ændringer i fiskeriloven (skærpelse af reglerne om udenlandsk ejerskab og kapital i færøske virksomheder med fiskerettigheder); indførelse af regler om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v.; kriminalisering af bl.a. psykisk vold; løn under uddannelse til sundhedshjælpere, social- og sundhedsassistenter samt pædagogmedhjælpere; helhedsplan 2.0 for digitalisering af samfundstjenester i årene 2025-2027; etablering af universitetshospital på Færøerne; hjemmel for kommunerne til at fastsætte bopælspligt og mulighed for kommunal afgift på ubeboede boliger.

Minister for nordisk samarbejde Morten Dahlin har besøgt Færøerne

Den 28.-29. april 2025 var minister for nordisk samarbejde Morten Dahlin (V) på besøg på Færøerne, hvor han bl.a. holdt møde med landsstyremænd for nordisk samarbejde, Bjarni Káráson Petersen (Framsókn). Her drøftede de blandt andet processen med at revidere Helsingforsaftalen, behandlingen af Nordisk Råds rekommandationer og formandskabet for Nordisk Ministerråd 2026, hvor Færøerne efter planen skal være vært for en række nordiske møder i 2026.

Skatteminister Rasmus Stoklund har besøgt Færøerne

Den 1.-2. maj 2025 var skatteminister Rasmus Stoklund (S) på besøg på Færøerne, hvor han bl.a. holdt møde med landsstyrekvinden for finansanliggender, Ruth Vang. Ministeren blev orienteret om færøsk økonomi, erhvervsliv og behovet for reformer for at sikre den finanspolitiske holdbarhed. Blandt emnerne på mødet var også tolsamarbejdet inden for rigsfællesskabet og Færøernes deltagelse i internationale samarbejder under OECD, der bl.a. arbejder med at bekæmpe skatteunddragelse og skattely.

Forkvinde for Tjóðveldi til det grønlandske folk: Vi er med jer!

Landsstyrekvinde for udenrigs- og erhvervsanliggender, Sirið Stenberg, holdt tale på Færøernes flagdag den 25. april 2025 i Hans Egedes Hus i Nuuk med deltagelse bl.a. af medlemmer af Naalakkersuisut.

Talens hovedtemaer var den historiske kontekst for anerkendelsen af flaget, som skete for præcis 85 år siden, efter at Storbritannien tog kontrollen over Færøerne i begyndelsen af 2. verdenskrig, og betydningen af det færøske flag i dag som et nationalt, identitetsskabende symbol.

Følgende passager i talen kan fremhæves:

”Den politiske uro på verdensplan og det geopolitiske fokus på vores område i Vestnorden nødvendiggør et stærkt sammenhold. Lad der ikke være nogen som helst tvivl om vores ønske om tæt samarbejde. Ej heller om vores støtte til det grønlandske folk. Vi er med jer!”

”Et flag har stor og uvurderlig betydning. Det siger noget om vores identitet, historie og vores sjæl. Det viser, hvem vi er, og hvad vi står for. Det siger noget om vores plads i verden, også når det ikke er repræsenteret – eller måske især da. Vi kender jo desværre også følelsen, når vores flag er ekskluderet og vi ikke får lov til at bruge dem. Når vi ikke er en ligeværdig del af fællesskabet mellem lande. Flagene rører ved vores eksistens og vores følelser. Flagene er vores. De symboliserer vores kultur, vores sprog, vores livsverden og vores fællesskab som folk. Det er ikke blot et stykke tøj, men symbolet på alt det, vi er og vil være. Alt det, ingen kan tage fra os, og som vi må tage til os, have med os og værne om. Mit ønske er, at det færøske flag, Merkið, skal kunne vaje frit i hele verden blandt alle andre nationers flag.”